

**Yö,,ÖYcf,,&ÜW²éY±<,,Åè, ±Ü±H}Q
,,~¼DÜëç, »DH-2017**

कक्षा – शास्त्री – ३

प्रश्नपत्रम् – ९

गुणाः – ७०

विषयः – पर्यावरणम्

समयः – ११ तः २

दिनाङ्कः - 25/04/2017

सन्दर्भग्रन्थः – पर्यावरण –अध्ययनम्
(स्नातकपाठ्यक्रमपाठ्यपुस्तकम्)

विभागः -१

अधोलिखितप्रश्नानामुत्तरं प्रदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः योग्यं विकल्पं चित्वा लिखत ।

२०

- 1 Botanical Survey of India (BSI) इति संस्था कुत्र विद्यते ?
(A) देहलीनगरे (B) कोलकातानगरे (C) पुणेनगरे (D) मुम्बईनगरे
- 2 सरदारसरोवरपरियोजनायाः सम्बन्धः कया नद्या सह वर्तते ?
(A) गङ्गा (B) कावेरी (C) नर्मदा (D) तापी
- 3 पुनः प्राप्यसंसाधनं वर्तते ?
(A) सौर-ऊर्जा (B) डीजल-ऊर्जा (C) पेट्रोल-ऊर्जा (D) वनस्पति-ऊर्जा
- 4 पशवः सन्ति ?
(A) शाकभक्षिणः (B) मांसभक्षिणः (C) वायुभक्षिणः (D) न किमपि
- 5 गीर-अभयारण्यं वर्तते ।
(A) मध्यप्रदेशे (B) राजस्थाने (C) हिमाचलप्रदेशे (D) गुजराते
- 6 वन्यपारितन्त्रस्य भागाः सन्ति ।
(A) २ (B) ३ (C) ४ (D) ५
- 7 कण्टकवनानि प्रायः प्राप्यन्ते ?
(A) जलीयप्रदेशे (B) हिमप्रदेशे (C) मरुप्रदेशे (D) समुद्रेषु
- 8 कुद्रेमुख-राष्ट्रिय-अभयारण्यम् (Kudremukh National Park) अस्ति ।
(A) राजस्थानप्रान्ते (B) कर्णाटकप्रान्ते (C) उत्कलप्रान्ते (D) मध्यप्रदेशप्रान्ते
- 9 विश्वपर्यावरणदिवसः आचर्यते ।
(A) ५ अप्रैल (B) ५ मई (C) ५ जुलाई (D) ५ जून
- 10 कञ्चनजङ्घा-राष्ट्रिय-उद्यानम् अस्ति ।
(A) हिमाचलप्रदेशे (B) सिक्किमप्रदेशे (C) गुजरातप्रदेशे (D) उत्तरप्रदेशे
- 11 भोपाल-गैस-दुर्घटना कस्मात् कारणात् जाता ?
(A) MIC (B) CO (C) H₂O (D) NH
- 12 सूर्यस्य ओजोन(Ozone) ह्रासकारणात् भवति ।
(A) अनिद्रा (B) अतिनिद्रा (C) त्वचः कर्करोगः (D) मलेरिया

- 13 Ganga Action Plan कस्मिन् वर्षे आरब्धम् ?
 (A) १९८४ (B) १९८५ (C) १९८६ (D) १९८७
- 14 "सुनामी" शब्दः कस्याः भाषायाः अस्ति ?
 (A) संस्कृतभाषायाः (B) हिन्दीभाषायाः (C) जापानी-भाषायाः (D) हिब्रूभाषायाः
- 15 "चक्रवात्" इति आपदा वर्तते ।
 (A) मानवीय-आपदा (B) प्राकृतिक-आपदा (C) औद्योगिक-आपदा (D) न काऽपि
- 16 चिपको-आन्दोलनेन सह संलग्नोऽस्ति ।
 (A) सुन्दरलाल बहुगुणा (B) मीराबाई (C) सुन्दर पिचई (D) जवाहरलाल नेहरू
- 17 पर्यावरण-आधारित-शान्तिनिकेतनं कुत्र विद्यते ?
 (A) गुजरातराज्ये (B) कोलकातानगरे (C) हिमाचलराज्ये (D) देहलीनगरे
- 18 एस्. एस्. स्वामीनाथन् अस्ति ।
 (A) पक्षिविज्ञानी (B) पारिस्थिकी विज्ञानी (C) पत्रकारः (D) कृषिवैज्ञानिकः
- 19 तप्तभौमजलात् का ऊर्जा प्राप्यते ?
 (A) सौर-ऊर्जा (B) पवन-ऊर्जा (C) नाभिकीय-ऊर्जा (D) जलीय-विद्युत्-ऊर्जा
- 20 ओजोन-ह्रासस्य कारणमस्ति ।
 (A) क्लोरोफ्लोरो कार्बन् (B) कार्बन-मोनोऑक्साइड (C) मीथेन (D) नाइट्रस्-ऑक्साइड

विभागः २

- प्रश्नः १ कस्यचिदेकस्य प्रश्नस्य दीर्घमुत्तरं लिखत । १०
 १ पर्यावरणस्वरूपं लिखत ।
 २ जलीयसंसाधनानि विलिख्य तेषां रक्षणं कथं करणीयम् इति प्रतिपादयत ।
- प्रश्नः २ कस्यचिदेकस्य प्रश्नस्य निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत । १०
 १ मरुस्थलीयपारिस्थितिकतन्त्रस्य संरचनां लिखत ।
 २ भारते जैवविविधताविषये एकं निबन्धं लिखत ।
- प्रश्नः ३ (अ) कस्यचिदेकस्य प्रश्नस्य उत्तरं लिखत । ०८
 १ पर्यावरणप्रदूषणस्य परिभाषां विलिख्य तन्निवारणोपायान् वर्णयत ।
 २ नाभिकीय-दुर्घटनायाः वर्णनं लिखत ।
- प्रश्नः ३ (ब) कस्यचिदेकस्य उत्तरं लेख्यम् । ०८
 १ जनसङ्ख्यावृद्धिः तन्निवारणोपायाः
 २ HIV/AIDS तन्निवारणोपायाः
- प्रश्नः ४ द्वौ प्रश्नौ सविस्तरं समाधेयौ । १४
 १ पर्यावरणमूल्यानि । २ ऊर्जा-संसाधनानि ।
 ३ भोपाल-गैस-दुर्घटना । ४ भारते जैववैविध्यम् ।